

Geologisk studietur fra England til Syd-Norge.

Av John Paxal, Oslo og Omegn Geologiforening

I august 1982 hadde University College i Cardiff en ti-dagers tur til Syd-Norge. Den begynte i Stavanger og gikk med turbil langs kysten til Kristiansand, Arendal, Larvik og Drammen, og så vestover til Kongsberg og Haugesund, hvorfra hjemreise til England. Det var overnatting i Stavanger, Arendal, Drammen og Haugesund. Turopplegg var utarbeidet av den geologiske avdeling ved National Museum of Wales i Cardiff.

Tuopplegget beskriver den geologiske utvikling av Syd-Norge som uhyre kompleks. Noe av ideen med turen var å foreta geologiske detaljstudier på utvalgte steder, for ut fra dette å forsøke å forstå områdets utvikling ved å sette detaljene sammen som brikkene i et puslespill.

En av deltagerne, Ruth Gordon, har gitt en beskrivelse av turen i Exeter Newsletter. Hun omtaler Syd-Norge som noe av et geologenes Mecca, med mange sjeldne mineraler og med store eksemplarer. Blandt høydepunktene finner hun anorthosittene i Syd-Rogaland, disse intrusiver som nesten helt består av plagioklasfeltspat med shillerisering. I et pegmatittbrudd nord for Arendal fant hun biotitt-krystaller på tre fot i tverrmål, fin røkkvarts, rosa ortoklasfeltspat og mikroklinpertitt. Hun gir en beskrivelse av mørk og lys larvikitt og forteller hvorledes en kan finne disse igjen som bygningsstein i Oslo, som betegnes som en tiltrekkende by.

En dag på Slemmestad ga utbytte i mange fossiler fra pre-cambrium til ordovicium, med trilobitter, graptolitter og ortoceratider. Også ved Tyrifjorden brukte gruppa en dag til studier av

fossiler, her fra øvre silur til nedre devon. Drammen ble utgangspunkt for flere turer og ble med 5 overnattinger et hovedsted på turen. Fra Drammen «berømt for sin røde granitt» besøkte gruppa Dypingen og samlet fargesterk serpentin, magnetitt, magnesitt, hydrotalkitt, brucit og muscovit. Bergverksmuseet på Kongsberg var neste stopp og imponerte med sine sølvstuffer. Derfra gikk turen vestover. Hun tar med i beskrivelsen øyegneisen nordvest for Vågsli, og lenger vest, hvorledes den caledoniske fjellkjede viser seg, og Iapetus-havet, en tidlig forløper for Atlanterhavet. Til slutt besøkte de Karmøy hvor de m.a. fant delvis smeltet gneis, breccier og iøyenfallende foldinger av havsedimenter, de siste med mangannoduler som inneholdt spessartin granater.

Det er ikke mulig av Ruth Gordons reisebeskrivelse å se i hvilken utstrekning det langt mer detaljerte opplegg fra National Museum of Wales ble fulgt. Det skal imidlertid komme en publikasjon på ca. 45 sider fra reisen. Denne publikasjon ventes ikke å foreligge før noen måneder ut i 1983. Når den kommer vil vi varsle. Den blir antagelig å få kjøpt for en rimelig pris og vil ventelig kunne nyttes som en guide for etterfølgere.

GEOLOGISEMINAR

Sørlandets Geologiforening avholder sitt årlige seminar.

Sted: LILLESAND,

MØGLESTU VIDEREĞAENDE SKOLE

Tid: 09.10.11/9-83

TEMA: GEOLOGISK KARTLEGGING

Forelesere:

Torgeir Falkum/Harald Breivik

Påmelding/henvendele:

STIG CHR. SEVENIUS

Mormannvik — 4900 Tvedestrand

Tlf. (041) 66622